

## Лекція

### Тема 4. Інформаційне забезпечення стратегічного управління

**Мета:** з'ясувати сутність інформаційного забезпечення стратегічного управління, його види, склад та структуру, а також роль облікової, необлікової та регуляторної інформації для прийняття стратегічно обґрунтованих управлінських рішень.

**Ключові слова:** інформаційне забезпечення, стратегічне управління, внутрішні та зовнішні джерела інформації, кількісна та якісна інформація, облікова та необлікова інформація, управлінський та фінансовий облік, ринкова кон'юнктура, регуляторна інформація, інформаційні системи, аналітика.

#### Сутність інформаційного забезпечення стратегічного управління

Інформаційне забезпечення стратегічного управління полягає у створенні системи збору, обробки, зберігання та аналізу даних, необхідних для прийняття управлінських рішень. Воно дозволяє керівництву оперативно оцінювати стан підприємства та зовнішнього середовища. Інформаційне забезпечення забезпечує об'єктивність, точність і своєчасність управлінських рішень. Воно охоплює як кількісні, так і якісні дані, що впливають на розробку стратегій.

Система інформаційного забезпечення формує основу для прогнозування, планування та контролю. Вона включає внутрішні та зовнішні джерела інформації, що дозволяє комплексно оцінювати ринок і ресурси підприємства. Інформаційна база дозволяє ідентифікувати ризики та можливості для розвитку. Вона забезпечує координацію між підрозділами та підтримує ефективну комунікацію.

Інформаційне забезпечення сприяє підвищенню гнучкості підприємства, дозволяючи адаптувати стратегії до змін середовища. Воно включає використання сучасних ІТ-технологій та програмних рішень.

Система повинна бути надійною, доступною та захищеною від несанкціонованого доступу. Ефективне інформаційне забезпечення забезпечує конкурентоспроможність підприємства та підвищує його стратегічну стійкість.

### **Різновиди вихідної інформації**

Вихідна інформація поділяється на інформацію про стан зовнішнього середовища та інформацію про стан підприємства. Інформація про зовнішнє середовище включає дані про ринок, конкурентів, споживачів, постачальників, політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори. Вона дозволяє прогнозувати зміни кон'юнктури, виявляти загрози та визначати нові можливості.

Інформація про стан підприємства охоплює дані про фінансові результати, виробничі процеси, людські ресурси, технологічний потенціал та внутрішню організаційну структуру. Вона дозволяє оцінити ефективність діяльності, ресурси та внутрішні ризики. Обидві групи даних є взаємопов'язаними і використовуються для формування стратегічних рішень. Постійний збір і оновлення інформації забезпечує актуальність даних для управлінських процесів.

Важливим є поєднання кількісних і якісних показників для всебічного аналізу. Кількісна інформація дозволяє оцінювати обсяги, витрати, прибутковість і продуктивність. Якісна інформація дає розуміння якості продукції, задоволеності клієнтів, ефективності управління та культури підприємства. Поєднання цих даних створює повну картину діяльності підприємства та ринкового середовища.

### **Склад та структура вихідної інформації**

Склад вихідної інформації визначає її зміст та джерела надходження. Він включає фінансову, виробничу, маркетингову, кадрову та технічну інформацію. Структура інформації відображає взаємозв'язок між її складовими та спрямованість на підтримку стратегічних рішень. Вона забезпечує системність та логічність аналізу.

Правильне структурування дозволяє швидко ідентифікувати ключові показники та фактори, що впливають на розвиток підприємства. Інформація може бути централізованою або децентралізованою, залежно від організаційної структури та потреб управління. Вона повинна бути стандартизованою, що спрощує її обробку та порівняння. Сучасні інформаційні системи дозволяють інтегрувати різні види даних у єдину базу для аналітики.

Структура вихідної інформації також передбачає визначення періодичності збору та оновлення даних. Це дозволяє своєчасно реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Важливо забезпечити доступність інформації для всіх рівнів управління. Склад та структура інформації є основою для ефективного прогнозування, аналізу та прийняття стратегічних рішень.

### **Кількісна та якісна інформація**

Кількісна інформація включає числові показники, такі як обсяги виробництва, витрати, прибуток, ринкова частка, продуктивність праці. Вона дозволяє оцінювати ефективність ресурсів і контролювати фінансові результати. Кількісні дані легше піддаються статистичному аналізу та порівнянню.

Якісна інформація характеризує властивості продукції, рівень задоволеності клієнтів, ефективність управління, корпоративну культуру. Вона важлива для прийняття рішень у сфері стратегічного розвитку, інновацій та маркетингової політики. Поєднання кількісної та якісної інформації дає повну картину стану підприємства. Такий підхід дозволяє збалансовано оцінювати як фінансові, так і нефінансові аспекти діяльності.

Використання обох типів інформації сприяє виявленню слабких місць та потенційних можливостей розвитку. Кількісні дані дають основу для прогнозування та контролю, а якісні – для стратегічних рішень. Це дозволяє підприємству ефективно адаптуватися до змін ринку. Інтеграція кількісних і якісних даних підвищує точність та обґрунтованість управлінських рішень.

## **Облікова та необлікова інформація**

Облікова інформація включає дані оперативного, фінансового та управлінського обліку. Вона використовується для контролю, планування та аналізу ефективності діяльності підприємства. Оперативний облік відображає поточні процеси виробництва та реалізації продукції. Фінансовий облік фіксує доходи, витрати та фінансовий стан підприємства.

Управлінський облік надає інформацію для стратегічного управління та прийняття рішень на різних рівнях. Необлікова інформація включає маркетингові дані, інформацію про ринок, споживачів, конкурентів та зовнішнє середовище. Вона необхідна для оцінки зовнішніх загроз і можливостей. Поєднання облікової та необлікової інформації забезпечує всебічний аналіз і підтримку стратегічних рішень.

Регулярне оновлення облікової та необлікової інформації дозволяє підтримувати актуальність даних. Сучасні інформаційні системи інтегрують обидва види інформації, що підвищує ефективність управління. Це сприяє більш точному плануванню, прогнозуванню та контролю ресурсів підприємства. Взаємодія цих видів інформації забезпечує цілісність та надійність інформаційного забезпечення стратегічного управління.

## **Порівняльна характеристика даних фінансового та управлінського обліку**

Фінансовий облік відображає фінансовий стан підприємства для зовнішніх користувачів, таких як інвестори та податкові органи. Він базується на стандартизованих методах і регламентованих формах звітності. Управлінський облік призначений для внутрішніх користувачів і підтримує управлінські рішення. Він більш гнучкий і адаптується до потреб керівництва.

Фінансовий облік фіксує минулі операції та забезпечує достовірність звітності. Управлінський облік орієнтований на аналіз майбутніх рішень, планування та контроль виконання стратегій. Обидва типи обліку взаємопов'язані, але мають різні цілі та методи представлення інформації.

Поєднання цих даних дозволяє підприємству оцінювати ефективність ресурсів та приймати стратегічно обґрунтовані рішення.

Управлінський облік надає деталізовану інформацію за підрозділами, проектами та продуктами. Він допомагає в оптимізації витрат і підвищенні рентабельності. Фінансовий облік забезпечує прозорість і відповідність зовнішнім вимогам. Разом вони формують повну систему інформаційного забезпечення управління підприємством.

### **Інформація про ринкову кон'юнктуру**

Інформація про ринкову кон'юнктуру включає дані про попит, пропозицію, ціни, тенденції та структуру ринку. Вона дозволяє оцінювати конкурентне середовище і визначати перспективи розвитку. Аналіз кон'юнктури допомагає виявляти нові ніші, оптимізувати виробництво та планувати маркетингові стратегії. Своєчасне отримання такої інформації підвищує адаптивність підприємства до змін.

Ринкова інформація включає аналіз поведінки споживачів, динаміку цін, попит на продукцію та технологічні тенденції. Вона дозволяє прогнозувати зміни ринку та коригувати стратегію продажів. Використання сучасних ІТ-систем для збору даних підвищує точність оцінки кон'юнктури. Інформація допомагає підприємству приймати обґрунтовані рішення щодо виробництва, ціноутворення та маркетингу.

Регулярний моніторинг ринку дозволяє виявляти нові можливості та загрози для підприємства. Вона сприяє оптимізації продуктового портфеля і плануванню інвестицій. Інформація про кон'юнктуру ринку підтримує стратегічні рішення на довгострокову перспективу. Її використання підвищує конкурентоспроможність та рентабельність підприємства.

### **Інформація про регулювання діяльності підприємства владними структурами держави**

Ця інформація включає закони, нормативні акти, податкові правила, стандарти якості та вимоги державних органів. Вона необхідна для забезпечення законності діяльності підприємства та запобігання ризикам

штрафів і санкцій. Використання такої інформації дозволяє підприємству своєчасно адаптуватися до змін у регулюванні.

Регуляторна інформація охоплює ліцензії, дозволи, сертифікацію продукції та контроль за дотриманням стандартів. Вона важлива для планування виробничих процесів і стратегічних рішень. Своєчасний аналіз регуляторного середовища дозволяє уникати правових проблем та підвищувати репутацію підприємства. Використання державних даних забезпечує відповідність законодавству та прозорість діяльності.

Регуляторна інформація сприяє ефективному управлінню ризиками і забезпечує основу для внутрішнього контролю. Вона дозволяє підприємству планувати зміни у продукції, технологіях і процесах відповідно до законодавчих вимог. Використання такої інформації підвищує стійкість підприємства та його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища.